

Motion till riksdagen 2025/26:3826

av **Hanna Gunnarsson m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2025/26:25 Svenskt bidrag till Natos avskräckning och försvar under 2026

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att svensk väpnad styrka som ställs till förfogande inom ramen för riksdagens beslut med anledning av propositionen inte ska delta i verksamhet som kan inkludera kärnvapen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I propositionen föreslås att riksdagen beslutar att regeringen t.o.m. den 31 december 2026 får sätta in svenska väpnade styrkor bestående av markförband och specialförband om högst 1 700 personer, marina förband om högst 700 personer och flyg- och luftförsvarsförband om högst 600 personer för att i enlighet med internationell rätt bidra till Natos samlade avskräckning och försvar av det nordatlantiska området.

Bidraget föreslås omfatta ett markförband till Natos multinationella brigad i Lettland, marina förband till Natos stående marina styrkor inom det nordatlantiska området, flyg- och luftförsvarsförband till Natos integrerade luft- och robotförsvar inom det nordatlantiska området samt markförband, specialförband, marina förband och flyg- och luftförsvarsförband till vissa andra säkerhetshöjande operationer och aktiviteter inom det nordatlantiska området. Sverige är också ramverksnation för Natos framskjutna närvaro i Finland (FLF Finland). FLF Finland är en del i att stärka förmågan på Natos norra flank. Avsikten är att anställd personal vid övade förband som under 2026 genomför övningar inom ramen för FLF Finland ska kunna övergå till att genomföra skarpa uppgifter.

Vänsterpartiet är emot att Sverige gick med i Nato. Natomedlemskapet är nu dock en verklighet, och mycket av det svenska försvarets verksamhet kommer att ha en koppling till Nato. Vänsterpartiet anser att det även i fortsättningen måste vara Sveriges egen

försvarsförmåga som ska stå i centrum för den svenska försvarsplaneringen, men också att Sverige ska vara en aktiv samarbetspartner med våra nordiska och baltiska grannländer. Vi ska ta ett gemensamt ansvar för försvaret av Östersjön, Västerhavet, Nordsjön och Arktis, tillsammans med våra grannländer. Det är detta, och inte operationer i länder långt bort, som ska vara den svenska prioriteringen. Det är samtidigt viktigt att Sverige framöver inte bara ser till Natos arbete och områden utan att vi även framöver deltar i lämpliga FN-insatser för att globalt bidra till fred och säkerhet.

Det är av stor demokratisk betydelse att det just är riksdagen som fattar beslut om att sända svensk militär trupp utomlands i fredstid, vilket regleras i 15 kap. 16 § första stycket regeringsformen. Vänsterpartiet anser att detta även ska gälla och värnas när Sverige nu är medlem i Nato. Riksdagen har vid flera tillfällen de senaste åren visat prov på snabbt agerande och beslutsfattande. Därför har vi också föreslagit avslag på regeringens proposition 2025/26:6 som innebär en maktförskjutning från riksdag till regering i fråga om att sända väpnad trupp utomlands. Beslut om svenska soldater utomlands i fredstid ska fattas av riksdagen. Läs mer i vår motion med anledning av proposition 2025/26:6 En tydlig beslutsordning för deltagande i Natos samlade verksamhet för avskräckning och försvar (mot. 2025/26:309). Vi uppskattar mycket att regeringen hållit riksdagens partier informerade under processen som har lett fram till denna proposition och andra beslut.

Vänsterpartiet står i huvudsak bakom propositionens förslag eftersom förslaget fokuserar på att stärka säkerheten i vårt närområde. De baltiska länderna och Finland gränsar direkt till Ryssland och har bett om permanent militär närvaro av andra länder, något vi anser att Sverige ska kunna bidra med. Samtycket hos de stater på vilkas territorium verksamheten äger rum är den folkrättsliga grunden för de svenska bidragen. Internationella insatser, även om de är i Sveriges direkta närområde, tar dock mycket resurser i anspråk. Det är viktigt att Försvarsmakten fortsätter arbeta med att förbättra villkoren för de soldater och officerare som deltar i insatsen, och att det arbete som måste göras hemma kan fortsätta enligt plan. Framför allt är det viktigt att utbildningen av värnpliktiga kan fortsätta med hög kvalitet och tillräckligt många befäl. Vänsterpartiet anser att internationella militära insatser ska bemannas av anställd personal, inte värnpliktiga.

Vänsterpartiet är dock emot att svenska förband ska delta i övningsverksamhet som kan inkludera moment med kärnvapen. Vänsterpartiets ståndpunkt är att Sverige aldrig ska vara med och planera, förbereda eller öva på att använda kärnvapen. Kärnvapen är en säkerhetsrisk för Sverige, och Sverige ska inte delta i eller främja användandet av kärnvapen. Förespråkarna av kärnvapen argumenterar att kärnvapen är avskräckande. Det är ett mycket kortsiktigt perspektiv. Att länder tävlar med varandra i kärnvapenkapprustningen ökar osäkerheten och är knappast ett sätt att bygga fred och trygghet.

Propositionen exemplifierar hur bi- och multilaterala samarbeten med en eller flera allierade kan ske genom att delta i Joint Expeditionary Force (JEF) respektive Bomber Task Force (BTF), men utan att problematisera detta. JEF-samarbetet saknar i dag geografisk avgränsning, vilket Vänsterpartiet kritiserade i samband med regeringens skrivelse Internationella försvarssamarbeten (skr. 2020/21:56). Storbritannien, som är den ledande nationen i JEF, är en kärnvapennation som nu moderniserar och utökar sin kärnvapenarsenal. BTF handlar om att öva med ett av världens största bombplan från USA, vilket har förmåga att fälla både konventionella och nukleära bomber.

Det går inte att bortse från att ett svenskt medlemskap i Nato även innebär ett deltagande i Natos struktur för kärnvapenanvändning. Sverige hade från början kunnat vara tydligt med att man inte kommer att tillåta kärnvapen på svenskt territorium. I stället har

man varit mycket tydlig med att Sverige ställer upp på allt – även Natos kärnvapen-avskräckning. Vänsterpartiet har återkommande föreslagit att Sverige ska sätta upp förbehåll om kärnvapen, något som både den socialdemokratiska och den moderatledda regeringen med stöd av Sverigedemokraterna avvisat. Våra grannländer Danmark och Norge gjorde t.ex. uttalanden om kärnvapen i samband med att respektive land anslöt sig till Nato och i samband med sina länders respektive DCA-avtal. Vänsterpartiet beklagar att regeringen inte gjorde några sådana markeringar i samband med anslutningsförfarandet. I oktober 2025 deltar Sverige för första gången i Natos årliga kärnvapenövning Steadfast Noon. Det är en återkommande övning som syftar till att stärka alliansens kärnvapenavskräckning. I övningen deltar bl.a. stridsflyg med förmågan att bära kärnvapen. Sveriges roll är att agera stödförmåga för avskräckningen med och användningen av kärnvapen. Det är frivilligt för Natos medlemsländer att delta i övningen och Sverige hade kunnat välja att avstå. Trots det skickar den svenska regeringen både stridsflyg och personal för att delta. På så vis blir Sverige en del av förberedandet av användningen av massförstörelsevapen. Det gör också Sverige till en potentiell måltavla i ett krig där kärnvapen används.

För Vänsterpartiet är det självklart att Sverige inte ska understödja användningen av kärnvapen. Sverige ska därför aldrig delta i Natos övningsverksamhet som inkluderar övning i användandet av kärnvapen. Läs mer i vår motion Ett kärnvapenfritt Sverige (mot. 2024/25:55).

Sammanfattningsvis står Vänsterpartiet i huvudsak bakom propositionens förslag, men vi ser det som nödvändigt att regeringen vidtar åtgärder för att verksamheten inte ska inkludera kärnvapenrelaterade insatser.

Regeringen ska verka för att svensk väpnad styrka som ställs till förfogande inom ramen för riksdagens beslut med anledning av propositionen inte ska delta i verksamhet som kan inkludera kärnvapen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Hanna Gunnarsson (V)

Tony Haddou (V)

Maj Karlsson (V)

Karin Rågsjö (V)

Jessica Wetterling (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Gudrun Nordborg (V)

Håkan Svenneling (V)